

Konkludens viselkedés „kísérlete“ nem konkludens.* 1. Teljesítés felajánlása vagy a teljesítés felvételének megkísérlése.

a) A gyámhatósági jóváhagyás hiánya folytán érvénytelen adásvételi szerződés alapján a gyámpénztárban kezelt pénzek kiutalásának a nagykorúságukat elért eladók által való kérelmezése — ha a vételár ki nem adatott — nem tekinthető jóváhagyásnak. (Kuria P. V. 3296/1927., J. H. II. évf. 123. sz. eset).

b) Ugyanezt a gondolatot fejezi ki az újabb francia jognak az a tétele, hogy a szerződés megszüntetésére való jog nem vez el, ha a megszüntetésre jogosult fél a teljesítést csak felajánlja. (La Cour de cassation, 1927. dec. 21.; Revue Trimettrielle de droit civil, 1928. III. 18.)

c) Ellenben a megtörtént teljesítés, illetve a teljesítés elfogadása gyakorlatunk szerint konkludens érvénytelenség és gazdasági lehetetlenülés esetén: Mjogi Dtár XV. 55. XVI. 67., 106., XVIII. 69. stb].

2. Megbocsátó szándékkal való közeledés a házastárshoz.

A HT. 82. §-a szerinti megbocsátásra utaló, konkludens következtetést engedő ténynek a megbocsátó érületet minden kétséget kizáróan kell visszatükröztetnie; ezért míg az életközösségnek huzamosabb időn át való folytatása a bontóokul szolgáló cselekedet elkövetése után az ededigi gyakorlat szerint is¹ a megbocsátás tekintete alá esik; ezzel szemben a rövidebb ideig való együttélés, melynek folyamán a sérelem (nemibetegséggel való megfertőzés) még folytatódott,² avagy a feltételhez kötött megbocsátás³ a bontóokot el nem enyészteteti. Ennek az eddig követett gyakorlatnak a vonalába illeszkedik a Kurjának az az 1928. április 18-iki döntése, mely szerint a nemi érintkezés egyszeri megkísérlése megbocsátásnak nem tekinthető, a nemi érintkezés is csak vélelem alapjául szolgál a megbocsátásra való következtetésre, tehát mindig a fennforgó körülmények vizsgálандók.⁴ Az utóbbi tételt a német birói gyakorlat vallja,⁵ azzal, hogy a körülmények vizsgálata ténybeli következtetés⁶ (tehát a

* E közlemény folytatása és befejezése annak a cikksorozatnak, amelyet a szerző a P. J. f. é. 3. és 4. számában „Birói szerződés-módosítás“ címmel kezdett meg.

¹ (Kuria I. G. 56/1903.) Dt. 3. f. XXV. 43. és (Kuria P. V. 1379/1912.) MD. VII. 192.

² (Kuria P. III. 2529/1925.) MD. XIX. 50.

³ (Kuria P. III. 172/1927.) MD. XX. 94.

⁴ (P. III. 4483/1927.) MD. XXI. 68.

⁵ Staudinger kommentárja a BGB. 1570. §-ához. V. ö. még Mot. IV. 603—604.

⁶ Reichsgericht, 1906. október 25. (Juristische Wochenschrift 1906. évf. 752. o.)

felülvizsgálatnak nem tárgya; a Kuria fenti döntése ebben a tekintetben ellenkező); az elhagyás bontó hatályát megszüntető megbocsátáshoz a német bíróságok még azt a további követelményt is fűzik, hogy az ezt dokumentáló akarat az életközösség visszaállítására kötelező ítélet (Herstellungsurteil) jogerőre emelkedését követő egész éven át (tehát a mi HT.-ünk 77. §-ában szabott határidőknek megfelelő időn keresztül) tartson.⁷

A bírói szerződésmódosítás példái közé tartoznak, de aligha jelentik valamely általános érvényűnek felismert elv következményeinek céltudatos levonását, inkább incidenciális állásfoglalásnak tekinthetők a következő határozatok:

1. *A sérült férjének, mint kocsisnak gondatlansága sérült terhére nem róható.*¹

Mai jogunk szerint ugyanis a sérült önhibája körében épen úgy állanak az ügy ellátására rendelt személy vétkeiségeért való felelősség szabályai, mint a tiltott cselekménnyel történő károkozás körében.² A kocsisként „praeponált” férjért tehát a sérült a 84. T. Ü. H. szabályai szerint felel. (Ugyanezen határozatnak az a másik elvi kijelentése, hogy a gépkocsi üzemben tartója felelős a gépkocsitól megijedő által okozott kárért, megfelel a mai gyakorlatnak.³

2. *A házastárs (illetve jogutóda) a közszerzői jutalék kiadását a nem jóhiszemű szerzőtől is követelheti.*

A közszerzemény dologi-intézmény jellegét tanító Raffay-Janósi-féle felfogást gyakorlatunk — Zsögöd nyomán — már régen elvetette és évtizedek óta a döntések hosszú sora szinte kivétel nélkül a közszerzemény kötelmi jellegének az álláspontján áll,⁴ ez pedig harmadik személyek jóhiszeműségének kérdését tárgytalanná, a közszerzeményi követelésnek a kötelezett különös jogutódjával szemben való érvényesítését kizártta teszi.

3. Jogeszméileg és logikailag egyaránt kifogásolható a Kuriának az a döntése, mely szerint oly esetben, ha a házast-

⁷ RGZ. 108, 16.

¹ (Kuria P. VI. 6076/1926.) MD. XXI. 51.

² L. Zsögöd: Fejezetek I. kötet 752. old. — Kifejezetten így rendelkezik a BGB. 254. §. ut. mondata.

³ L. (Kuria Rp. VI. 8705/1915.) MD. X. 165. és Bpesti tszék: 29. P. 13.503/1926. (nyomatásban nem jelent meg; jogerős ítélet). Régebbi ellenkező: (P. VI. 345/1912.) MD. VI. 208.

⁴ Csak példakul szolgáljanak: MD. I. 184., III. 226., V. 191., VII. 225., 20., 226., 104., IX. 66., 269., XH. 83., XV: 7., 50., XVIII: 88., XX.: 55. V. ö. a ptk. jav. előmunkálatait (Főelőadmány II. kötet, 35. szu. elvi kérdés, 135. oldal). L. a MTK. jav. egész szabályozását (140—161. §§.). — A dologi szerkezet felé való elhajlás jelei már: (P. V. 4499/1922.) MD. XVI. 52. és (P. 8096/1922.) MD. XVII. 22: is:

társ a HT. 80. §- a) pontjába ütköző vétkes cselekedetével kényszerítette házastársát az életközösség megszakítására, bontóokként csak a kötelességsértő cselekedet, nem pedig az ennek folyamánként előálló távollét jöhet figyelembe.¹ Hiszen az a körülmény, hogy a házastárs házastársát távozásra kényszeríti, nemcsak az utóbbi házastárs különülésének szándékos és jogos ok nélküli elhagyássá való minősítését zárja ki, hanem egyszersmind az előbbi házastársat a szándékos és jogos ok nélküli elhagyásban vétkessé teszi, épen úgy, mintha az „elhagyás“ a legszorosabb értelemben az ő ténye lett volna. Ha pedig ez a kényszerítés még külön bontóokot is képez, ez a kényszerítő vétkességének fokát csak növeli; lehetetlen tehát, hogy az ily. súlyosabb cselekménnyel előidézett különülésnek akkora hatása se legyen, mint az egyszerű (ok nélküli) szándékos és jogos eltávozásnak. — (A határozat hátterében, nyilván a Kurja azon állandóan hangoztatott tételének befolyása mutatkozik, hogy a visszahívó kérvény a többi bontóokokról való lemondást jelent.² Ebből a tételből a Kuria most a HT. 77. §-án alapuló bontóokoknak a többiekkel való fogalmi összeférhetetlenségét vezeti le, felfogásunk szerint a HT. 81. §. 2. bek.-ének szellemével ellentétes gondolatmenettel.)

Dr. Fürst László.

JOGÉLET.

Pollák Illés. Ügyvédkedésének ötvenedik évfordulójáról az Országos Ügyvédszövetség tiszteletbeli tagjává választotta Pollák Illést és külsőségeiben nagyarányú diszközgyűlés keretében arcképét is leleplezte.

A krónikás, mikor beszámol az ünnepegről, ugyanazon helyzetben van, mint az arcképfestő, keresi a sokrétű változatból a lényegest, a jellemzőt, a maradandót, az elevennek emlékezetbeidőzőjét.

Pollák Illés — művész. Nem a gondolat kitermelésének ténye, a gondolatnak önönmagunkkal való kapcsolata, amely az egyedül élő Robinsonnál épügy meg van, mint a nagy világ forgatagába sodródott világfinál — a fontos; a művészt az jellemzi, hogy gondolatai közlésre, a másokkal való megértetésre — halvány reménységgel, nagy csomó kétkedéssel, a mások által való elfogadtatásra születnek. Minden művészi alkotás ellentmondásos exhibitionismus: féltve őrzött titkok, az agyvelő rej-

¹ (Kurja P. III. 2726/1927.) MD. XXI. 62.

² Így pl. nemrég Kurja P. III. 5881/1927.